

§ 242

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle päihdepalvelujen saatavuuden ja hoitopolkujen parantamista kos- kevasta valtuutettu Mia Haglundin ym. valtuustoaloitteesta

HEL 2022-008462 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mia Haglundin ja 36 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta, joka koskee kaupungin päihdepalvelujen saatavuuden ja hoitopolkujen parantamista:

”Aloitteessa esitetään, että Helsinki laatii toimenpideohjelman huume-kuolemien ehkäisyksi, päihdepalvelujen saavuttavuuden parantamiseksi ja katkeamattoman hoitopolun vahvistamiseksi. Lisäksi kaupunkia edellytetään järjestävän huumeiden katkaisu- ja vieroitushoitoa ilman jonotusta, helpottavan asiakkaiden korvaushoitoon hakeutumista ja parantavan asiakkaiden korvaushoitoon sitoutumista sekä selvittävän mahdollisuutta perustaa uusi matalan kynnyksen päiväkeskus Sörnäisten Vaasanpuistikon välittömään läheisyyteen edes väliaikaisesti, kunnes Sörnäisten metroaseman remontti valmistuu keväällä 2023.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että päihdeettömyyttä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja tarjotaan ja kehitetään Helsingissä tutkimukseen perustuen sekä kansallisten hoitosuosituksen ja päihdepalveluja koskevien laatusuosituksen mukaisesti. Toiminnan laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan jatkuvasti osana normaalitoimintaa.

Helsingin päihdepalvelujen järjestämistä ohjaa kansalliset Käypä hoito-suositukset, päihde- ja riippuvuusstrategia, mielenterveysstrategia, sosiaali- ja terveysministeriön päihdepalveluja koskevat laatusuosituksen, Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvoston suositukset sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen laitoksen suositukset.

Helsingissä päihdetyön kokonaisuuteen sisältyy ennaltaehkäisevä työ, päihdeongelmien hoito ja kuntoutuspalvelut. Päihdeongelmaisten asiakkaiden hoito aloitetaan siinä sosiaali- tai terveydenhuollon toimipisteessä, missä asia tulee esille. Päihdeongelmaisia henkilöitä hoitetaan terveydenhuollossa ja päihdehuollon erityispalveluissa. Osa palveluista on kynnyksettömiä tai liikkuvia. Jokaiselle asiakkaalle tehdään yksilöllinen hoito- ja kuntoutumissuunnitelma, jossa palvelut kytketään toisiinsa tarkoituksenmukaiseksi palvelupoluksi.

Päihdepalvelukokonaisuus sisältää Helsingissä polikliinisia palveluja, kuten avovieroitusta, avohoitoa ja -kuntoutusta, opioidikorvaushoitoa ja jälkikuntoutusta sekä päivätoimintaa, laitospalveluita ja laitostuntoutusta. Näiden lisäksi tarjotaan muun muassa terveys- ja sosiaalineuvontaa suonensisäisesti huumeita käyttäville ja palvelukeskustoimintaa HIV-positiivisille päihderiippuvaisille. Osa palveluista järjestetään omalla toimintana ja osa ostopalveluna.

Toiminnan laatua varmistetaan kuvaamalla hoito- ja työohjeita, hoitoprosesseja ja organisaatorajat ylittäviä hoito- ja palveluketjuja. Päihdepalvelut on aktiivisesti mukana muun muassa pääkaupunkiseudun ympäristö- ja oppilaitosyhteistyössä sekä kansallisessa ja kansainvälisessä verkosto- ja tutkimusyhteistyössä.

Huumeiden katkaisu- ja vieroitushoidon aloittaminen edellyttää hoidon tarpeen arviointia. Kiireellisissä tilanteissa hoito aloitetaan viimeistään seitsemän päivän sisällä lähetteen saapumisesta ja kiireettömissä tilanteissa kolmen viikon sisällä. Palveluja voidaan järjestää tarvittaessa ostopalveluna.

Myös opioidikorvaushoidon aloittaminen edellyttää asiakkaan kokonaisvaltaista ja moniammatillista arviointia. Opioidikorvaushoitoa annetaan opioidiriippuvaisille henkilöille, joille se on tutkimuksissa osoitettu tehokkaaksi hoitomuodoksi ja jotka täyttävät korvaushoidon edellytykset. Korvaushoitoon liitetään yksilöllisesti suunniteltu psykososiaalinen hoito. Kannabis- tai stimulanttiriippuvaisten henkilöiden hoidossa psykososiaaliset menetelmät ovat ensisijainen hoitomuoto.

Matalan kynnyksen päiväkeskus Sympplikset sijaitsevat Itäkeskuksessa, Kontulassa ja Sörnäisissä. Symppliksen liikkuva terveysneuvonta tarjoaa palveluja vuoropäivinä Hakaniemessä, Kaisaniemessä, Kampissa, Kannelmäessä, Malmilla, Pasilassa, Puistolassa, Sörnäisissä ja Vuosaarella. Oma Stadi -hankkeen jalkautuvaa päihdetyötä tekevä sairaanhoitaja vahvistaa keskisen alueen liikkuvaa työtä loppuvuodesta 2022 alkaen. Lisäksi useat päihde- ja asumispalvelujen tuottajat, järjestöt sekä vertaistoimijat tekevät päihdeidenkäyttäjien elinympäristössä liikkuvaa haittoja vähentävää työtä. Helsingissä toimii vahva kaupungin ja järjestöjen muodostama liikkuvan kenttätyön verkosto.

Huumeiden käyttäjien vieroitushoidon ja korvaushoidon kehittäminen ovat keskeisiä osa-alueita päihdepalvelujen kehittämisessä vastamaan entistä paremmin asiakkaiden tarpeita.

Helsinki toimii määrätietoisesti huumekuolemien vähentämiseksi. Päihdepalveluiden vaikuttavuutta kehitetään Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaiseman Huumekuolemien ehkäisy Suomen mallin suositusten mukaisesti. Kaupunki vaikuttaa edelleen aktiivisesti valtion suun-

taan, jotta julkisten käyttöhuoneiden kokeilun mahdollistava erillislaki säädetään. Toimiala tuo säännöllisesti lautakunnalle tiedoksi huume-kuolemien estämiseksi tehtyä palveluiden kehittämistyötä ja esittelee arvioinnin toimien vaikuttavuudesta.

Helsinki tekee jatkuvaa kehittämistyötä päihdepalvelujen parantamiseksi, erityisenä painopisteenä samanaikaisista päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivät. Korvaushoidon sisältöjen vahvistaminen on tässä yksi oleellinen kehityslinja.

Uuden Sympis-päiväkeskuksen perustaminen Sörnäisten Vaasanpuistikon läheisyyteen on kustannuksiltaan vähintään 700 000 euroa vuodessa, ja lisäksi toiminnalle on löydettävä soveltuvat tilat. Ympäristövaikutusten saamiseksi päiväkeskuksen tulisi olla auki myös iltaisin ja viikonloppuisin, jolloin kustannukset nousevat merkittävästi. Kurvin alueella on tarpeen myös lisätä koordinoitua ympäristötyötä ja panostaa kaupunkiympäristön fyysiseen viihtyisyyteen. Sosiaali- ja terveystoimiala arvioi mahdollisuuksia uuden päiväkeskuksen perustamiseen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päihderiippuvuus aiheuttaa merkittäviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia uhkia. Hoidon perustana on luottamuksellinen hoitosuhde sekä kansallisten suositusten mukaiset yksilöllisesti suunnitellut psykososiaaliset hoitointerventiot ja lääkehoito. Opioidikorvaushoito vähentää huumeiden suonensisäiseen käyttöön liittyviä riskejä ja mahdollistaa riippuvuuksien hoidon ja psykososiaalisen kuntoutuksen."

Käsittely

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Samuel Adouchief: Varsinaisen lausunnon seitsemännen kappaleen toisen virkkeen (joka kuuluu " Kiireellisissä tilanteissa hoito aloitetaan viimeistään seitsemän päivän sisällä lähetteen saapumisesta ja kiireettömissä tilanteissa kolmen viikon sisällä.") jälkeen lisätään kaksi virkettä:

"Hoitoon pääsyä pyritään nopeuttamaan niin, että kiireellisissä tilanteissa katkaisu- ja vieroitushoito olisi mahdollista aloittaa pikaisesti ja kiireettömissä tilanteissa viikon sisään. THL:n suositusten mukaisesti pyritään siihen, että opioidikorvaushoidon aloitus tapahtuu viiveettä hoitotarpeen toteamisen jälkeen ja hoidon jatkuvuus turvataan."

Kannattaja: jäsen Nelli Nurminen

Vastaehdotus 2:

Jäsen Samuel Adouchief: Varsinaisen lausunnon kymmenennen kappaleen (joka alkaa "Huumeiden käyttäjien vieroitushoidon ja korvaushoidon kehittäminen ovat keskeisiä osa-alueita päihdepalvelujen kehittämisessä..") jälkeen lisätään kokonaan uusi kappale:

"Helsinki toimii määrätietoisesti huumekuolemien vähentämiseksi. Päihdepalveluiden vaikuttavuutta kehitetään Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaiseman Huumekuolemien ehkäisyn Suomen mallin suositusten mukaisesti. Kaupunki vaikuttaa edelleen aktiivisesti valtion suuntaan, jotta julkisten käyttöhuoneiden kokeilun mahdollistava erillislaki säädetään."

Kannattaja: jäsen Nelli Nurminen

Vastaehdotus 3:

Jäsen Samuel Adouchief: Vastaehdotuksella 2 lisättävään uuteen kappaleeseen lisätään lauseen "Kaupunki vaikuttaa edelleen aktiivisesti valtion suuntaan, jotta julkisten käyttöhuoneiden kokeilun mahdollistava erillislaki säädetään." jälkeen seuraava lause:

"Toimiala tuo säännöllisesti lautakunnalle tiedoksi huumekuolemien estämiseksi tehtyä palveluiden kehittämistyötä ja esittelee arvioinnin toimien vaikuttavuudesta."

Kannattaja: jäsen Nelli Nurminen

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Samuel Adouchief)

Jaa-äännet: 6

Eva Biaudet, Maaret Castrén, Sami Heistaro, Kati Juva, Matti Niiranen, Mikko Paunio

Ei-äännet: 5

Samuel Adouchief, Vilja Alanko, Minna Lindgren, Nelli Nurminen, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Laura Korpinen, Daniel Sazonov

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (poissa 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Samuel Adouchief)

Jaa-äännet: 2

Matti Niiranen, Mikko Paunio

Ei-äännet: 8

Samuel Adouchief, Vilja Alanko, Eva Biaudet, Sami Heistaro, Kati Juva, Minna Lindgren, Nelli Nurminen, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 1

Maaret Castrén

Poissa: 2

Laura Korpinen, Daniel Sazonov

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Samuel Adouchiefin vastaehdotuksen 2 äänin 8 - 2 (tyhjä 1, poissa 2).

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (jäsen Samuel Adouchief)

Jaa-äännet: 1

Mikko Paunio

Ei-äännet: 9

Samuel Adouchief, Vilja Alanko, Eva Biaudet, Maaret Castrén, Kati Juva, Minna Lindgren, Matti Niiranen, Nelli Nurminen, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 1

Sami Heistaro

Poissa: 2

Laura Korpinen, Daniel Sazonov

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Samuel Adouchiefin vastaehdotuksen 3 äänin 9 - 1 (tyhjä 1, poissa 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

29.11.2022

Asia/4

Leena Turpeinen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mia Haglundin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Mia Haglundin ja 36 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta, joka koskee kaupungin päihdepalvelujen saatavuuden ja hoitopolkujen parantamista:

”Aloitteessa esitetään, että Helsinki laatii toimenpideohjelman huume-kuolemien ehkäisyksi, päihdepalvelujen saavuttavuuden parantamiseksi ja katkeamattoman hoitopolun vahvistamiseksi. Lisäksi kaupunkia edellytetään järjestävän huumeiden katkaisu- ja vieroitushoitoa ilman jonotusta, helpottavan asiakkaiden korvaushoitoon hakeutumista ja parantavan asiakkaiden korvaushoitoon sitoutumista sekä selvittävän mahdollisuutta perustaa uusi matalan kynnyksen päiväkeskus Sörnäisten Vaasanpuistikon välittömään läheisyyteen edes väliaikaisesti, kunnes Sörnäisten metroaseman remontti valmistuu keväällä 2023.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että päihteettömyyttä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja tarjotaan ja kehitetään Helsingissä tutkimukseen perustuen sekä kansallisten hoitosuosituksen ja päihdepalveluja koskevien laatusuosituksen mukaisesti. Toiminnan laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan jatkuvasti osana normaalitoimintaa.

Helsingin päihdepalvelujen järjestämistä ohjaa kansalliset Käypä hoito-suositukset, päihde- ja riippuvuusstrategia, mielenterveysstrategia, sosiaali- ja terveysministeriön päihdepalveluja koskevat laatusuosituksen, Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston suositukset sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen suositukset.

Helsingissä päihdetyön kokonaisuuteen sisältyy ennaltaehkäisevä työ, päihdeongelmien hoito ja kuntoutuspalvelut. Päihdeongelmaisten asiakkaiden hoito aloitetaan siinä sosiaali- tai terveydenhuollon toimipisteessä, missä asia tulee esille. Päihdeongelmaisia henkilöitä hoidetaan terveydenhuollossa ja päihdehuollon erityispalveluissa. Osa palveluista on kynnyksettömiä tai liikkuvia. Jokaiselle asiakkaalle tehdään

yksilöllinen hoito- ja kuntoutumissuunnitelma, jossa palvelut kytketään toisiinsa tarkoituksenmukaiseksi palvelupoluksi.

Päihdepalvelukokonaisuus sisältää Helsingissä polikliinisia palveluja, kuten avovieroitusta, avohoitoa ja -kuntoutusta, opioidikorvaushoitoa ja jälkikuntoutusta sekä päivätoimintaa, laitosvieroitusta ja laituskuntoutusta. Näiden lisäksi tarjotaan muun muassa terveys- ja sosiaalineuvontaa suonensisäisesti huumeita käyttäville ja palvelukeskustoimintaa HIV-positiivisille päihderiippuvaisille. Osa palveluista järjestetään omana toimintana ja osa ostopalveluna.

Toiminnan laatua varmistetaan kuvaamalla hoito- ja työohjeita, hoitoprosesseja ja organisaatorajat ylittäviä hoito- ja palveluketjuja. Päihdepalvelut on aktiivisesti mukana muun muassa pääkaupunkiseudun ympäristö- ja oppilaitosyhteistyössä sekä kansallisessa ja kansainvälisessä verkosto- ja tutkimusyhteistyössä.

Huumeiden katkaisu- ja vieroitushoidon aloittaminen edellyttää hoidon tarpeen arviointia. Kiireellisissä tilanteissa hoito aloitetaan viimeistään seitsemän päivän sisällä lähetteen saapumisesta ja kiireettömissä tilanteissa kolmen viikon sisällä. Palveluja voidaan järjestää tarvittaessa ostopalveluna.

Myös opioidikorvaushoidon aloittaminen edellyttää asiakkaan kokonaisvaltaista ja moniammatillista arviointia. Opioidikorvaushoitoa annetaan opioidiriippuvaisille henkilöille, joille se on tutkimuksissa osoitettu tehokkaaksi hoitomuodoksi ja jotka täyttävät korvaushoidon edellytykset. Korvaushoitoon liitetään yksilöllisesti suunniteltu psykososiaalinen hoito. Kannabis- tai stimulanttiriippuvaisten henkilöiden hoidossa psykososiaaliset menetelmät ovat ensisijainen hoitomuoto.

Matalan kynnyksen päiväkeskus Sympplikset sijaitsevat Itäkeskuksessa, Kontulassa ja Sörnäisissä. Symppliksen liikkuva terveysneuvonta tarjoaa palveluja vuoropäivinä Hakaniemessä, Kaisaniemessä, Kampissa, Kannelmäessä, Malmilla, Pasilassa, Puistolassa, Sörnäisissä ja Vuosaarella. Oma Stadi -hankkeen jalkautuvaa päihdetyötä tekevä sairaanhoitaja vahvistaa keskisen alueen liikkuvaa työtä loppuvuodesta 2022 alkaen. Lisäksi useat päihde- ja asumispalvelujen tuottajat, järjestöt sekä vertaistoimijat tekevät päihdeidenkäyttäjien elinympäristössä liikkuvaa haittoja vähentävää työtä. Helsingissä toimii vahva kaupungin ja järjestöjen muodostama liikkuvan kenttätyön verkosto.

Huumeiden käyttäjien vieroitushoidon ja korvaushoidon kehittäminen ovat keskeisiä osa-alueita päihdepalvelujen kehittämisessä vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden tarpeita.

29.11.2022

Asia/4

Helsinki tekee jatkuvaa kehittämistyötä päihdepalvelujen parantamiseksi, erityisenä painopisteenä samanaikaisista päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivät. Korvaushoidon sisältöjen vahvistaminen on tässä yksi oleellinen kehityslinja.

Uuden Sympis-päiväkeskuksen perustaminen Sörnäisten Vaasanpuistikon läheisyyteen on kustannuksiltaan vähintään 700 000 euroa vuodessa, ja lisäksi toiminnalle on löydettävä soveltuvat tilat. Ympäristövaikutusten saamiseksi päiväkeskuksen tulisi olla auki myös iltaisin ja viikonloppuisin, jolloin kustannukset nousevat merkittävästi. Kurvin alueella on tarpeen myös lisätä koordinoitua ympäristötyötä ja panostaa kaupunkiympäristön fyysiseen viihtyisyyteen. Sosiaali- ja terveystoimiala arvioi mahdollisuuksia uuden päiväkeskuksen perustamiseen.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Päihderiippuvuus aiheuttaa merkittäviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia uhkia. Hoidon perustana on luottamuksellinen hoitosuhde sekä kansallisten suositusten mukaiset yksilöllisesti suunnitellut psykososiaaliset hoitointerventiot ja lääkehoito. Opioidikorvaushoito vähentää huumeiden suonensisäiseen käyttöön liittyviä riskejä ja mahdollistaa riippuvuuksien hoidon ja psykososiaalisen kuntoutuksen.”

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle kaupungin päihdepalvelujen saatavuuden ja hoitopolkujen parantamista koskevasta Mia Haglundin ja 36 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta. Lausuntoa on pyydetty 29.11.2022 mennessä.

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mia Haglundin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Postiosoite
PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin
+358 9 310 5015
Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
F11880001200052430
Alv.nro
FI02012566

29.11.2022

Asia/4

Sosiaali- ja terveyslautakunta 08.11.2022 § 233

HEL 2022-008462 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

08.11.2022 Pöydälle

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Samuel Adouchiefin ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi